

підприємствах, установах, організація, що забезпечують діяльність і розвиток залізничного транспорту, входять до його складу. У «вузькому» значенні – це злочини, які вчиняються з мотивів набуття матеріальних переваг і порушують транспортні правовідносини.

Дослідивши зміст поняття корисливих злочинів на залізничному транспорті у «широкому» та «вузькому» значеннях, можна зробити висновок про те, що це сприятиме: 1) розвитку теоретичних знань про специфіку даного різновиду корисливих злочинів; 2) удосконаленню сучасної практики їх попередження з огляду на галузеві особливості діяльності залізничного транспорту; 3) подальшій інтеграції транспортного законодавства задля комплексного забезпечення ефективності діяльності залізничного транспорту України в сучасних умовах.

Література

1. Гіжевський В. К., Мілашевич А. В. Правове регулювання транспортною системою України. – К.: НАВСУ, 2000.
2. Мисливий В. А. Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту: Монографія. – Д.: Юрид. акад. Мін-ва внутр. справ, 2004. – 380 с.
3. Якимова С. В. Основні напрямки попередження корисливих злочинів, пов'язаних з безпекою руху й експлуатації залізничного транспорту / С. В. Якимова // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична: зб. наук. праць. – 2007. – Вип. 2. – С. 197-205.

УДК 343.21 (043.2)

Судак Н. В., студентка,

Навчально-науковий інститут права та соціальних технологій,
Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів
Науковий керівник: Головка М. Б., к.ю.н.

ОСОБЛИВОСТІ ОБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ УГОНУ АБО ЗАХОПЛЕННЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО РУХОМОГО СКЛАДУ, ПОВІТРЯНОГО, МОРСЬКОГО ЧИ РІЧКОВОГО СУДНА

На сьогоднішній день транспорт є основним та незамінним засобом пересування для суспільства. З розвитком транспорту збільшується сама потужність транспортних засобів та швидкість їх руху. Проте це викликає певні негативні явища, оскільки більш тяжкими стають наслідки транспортних аварій, в яких гинуть люди. Боротьба з транспортними злочинами в сучасних умовах набуває важливого значення, про що свідчить

віднесення цих злочинів до окремого самостійного розділу Особливої частини Кримінального кодексу України.

Метою даної статті є дослідження певних особливостей об'єктивної сторони ст.278 КК України, з'ясування, в чому саме полягає відмінність угону від захоплення транспортного засобу.

Об'єктивна сторона складу злочину завжди пов'язана із зовнішнім виявом суспільно небезпечної і протиправної поведінки особи у формі дії або бездіяльності, яка супроводжується певним психічним станом такої особи. Це вольова поведінка, яка завдає або загрожує завдати шкоди тим чи іншим цінностям, які охороняються кримінальним законом. Важливим є те, що злочином визнається лише суспільно небезпечне діяння людини і не може визнаватися думка або лише бажання чи наміри.

Об'єктивна сторона складу злочину – це сукупність ознак, що характеризують зовнішню сторону злочину. Характерними ознаками об'єктивної сторони, які властиві майже всім складам злочину, вважаються: 1) суспільно небезпечне діяння особи, вчинене певним способом, у певний час, у певному місці із застосуванням певних предметів, знарядь або засобів; 2) таке діяння заподіює або створює загрозу заподіяти суспільно небезпечні наслідки; 3) між суспільно небезпечним діянням і наслідками має бути причинний зв'язок. Але не всі зазначені ознаки об'єктивної сторони входять до кожного складу злочину, а тому й не всі мають значення для кваліфікації.

Головною ознакою, за якою транспортні злочини об'єднані в одну групу, є саме родовий об'єкт – суспільні відносини, які перебувають під охороною кримінального закону. Таким об'єктом є суспільні відносини, що забезпечують безпеку руху та експлуатації транспорту.

Основним безпосереднім об'єктом злочину, передбаченого ст. 278, є контрольоване використання засобів залізничного, водного і повітряного транспорту. Його додатковим факультативним об'єктом можуть бути життя і здоров'я особи, власність, інші блага [1].

Важливим є те, що у Постанові Пленуму Верховного Суду України від 23.12.2005 № 14 «Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті» з цього приводу зазначається, що при призначенні покарання слід виходити не тільки з наслідків, що настали, а враховувати характер та мотиви допущених порушень правил безпеки руху, ставлення винного до цих порушень, його поведінку після вчиненого злочину, а також обставини, які пом'якшують або обтяжують відповідальність [2].

Слід зазначити, що об'єктивна сторона злочину, передбаченого ст. 278 КК України, полягає у вчиненні двох альтернативних дій щодо рухомого

складу залізничного, водного чи повітряного транспорту, а саме його: 1) угону; 2) захоплення [3].

Необхідно звернути увагу на те, що при кваліфікації особливостю об'єктивної сторони цього злочину є проблема відмежування угону транспортного засобу від захоплення. Отже:

1. Угон – це самовільне заволодіння транспортним засобом та поїздка на ньому. Для нього характерно те, що він: а) вчиняється всупереч встановленому порядку допуску до управління транспортними засобами; б) здійснюється всупереч або внаслідок фальсифікації волі власника чи особи, яка вправі управляти транспортним засобом; в) полягає у керуванні транспортним засобом, здійсненні функцій машиніста, судноводія, пілота.

2. Захоплення транспортного засобу – це встановлення фактичного контролю над ним, отримання можливості для його використання на власний розсуд, включаючи обмеження доступу до нього інших осіб, перешкоджання руху і т.д.

Як захоплення, так і угон, здійснюються самовільно, всупереч встановленому порядку.

Таким чином, відмінність угону від захоплення полягає в: 1) моменті закінчення: угон є закінченим з моменту початку руху, а захоплення є закінченим з моменту отримання можливості керування транспортним засобом, приведення його в рух, визначення маршруту чи зупинення; 2) угон відрізняється від захоплення тим, що він може скоюватися як таємно, так і відкритим способом, а захоплення відбувається тільки відкрито; 3) у разі угону особа бажає негайно незаконно пересуватися залізничним рухомим складом, повітряним, морським чи річковим судном, а при захопленні цих видів транспортних засобів пересування можливе згодом. Але, наприклад, якщо при цьому відбувається ще й захоплення як заручників машиністів товарного потяга, то діяння слід додатково кваліфікувати за ст. 147 КК.

Особливо кваліфікований вид злочину має місце, коли дії, передбачені ч. 1 або 2 ст. 278: 1) вчинено організованою групою; 2) поєднано з насильством, небезпечним для життя чи здоров'я потерпілих; 3) спричинили загибель людей чи інші тяжкі наслідки (ч. 3 ст. 278 КК України).

Для кваліфікації діяння за ст. 278 КК України не має значення, де сталося заволодіння транспортним засобом: на землі чи у повітрі, під час польоту чи на стоянці літака, гелікоптера тощо; під час руху поїзда, судна чи під час стоянки на станції [3].

Таким чином, особливість об'єктивної сторони полягає в тому, що вона характеризується наявністю проблеми розмежування угону від захоплення

залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна при кримінально – правовій кваліфікації вказаного злочину.

Література

1. Кримінальний Кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2001. – №25-26. – Ст.131.
2. Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23.12.2005 р. №14 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-05>
3. Науково-практичний коментар Кримінального Кодексу України: 3-тє вид., переробл. та доповн./ За ред. М.І. Мельника, М.І.Хавронюка. – К.: Атіка, 2005. – 1064 с.

УДК 343.346 (043.2)

Ткачова В. М., студентка,
ВСП «Миколаївський інститут права»
Національний університет «Одеська юридична академія», м. Миколаїв
Науковий керівник: Козаченко О. В., д.ю.н., професор,

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА СТ. 286 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Стаття 286 Кримінального кодексу України через достатньо високу ступінь суспільної небезпеки, свою типовість та широке розповсюдження заборонених нею діянь зустрічається у судовій практиці значно частіше, ніж усі останні норми про транспортні злочини, навіть взяті разом. Тому дана стаття потребує більш досконалого дослідження.

Аналіз кримінального законодавства наводить на думку про не зовсім вдалий виклад складу злочину за ст. 286 КК України. По-перше, не коректно законодавцем викладений спосіб опису предмета злочину. Безпосередньо у диспозиції ч.1 ст. 286 КК говориться про транспортні засоби, а дане поняття розшифровуються у примітці до даної статті: «під транспортними засобами слід розуміти всі види автомобілів, трактори та інші самохідні машини, трамваї і тролейбуси, а також мотоцикли та інші механічні транспортні засоби». Законодавцем використовується оціночне поняття «інші механічні транспортні засоби». Згідно п. 1.10 Правил дорожнього руху до механічного транспортного засобу відноситься транспортний засіб, що приводиться до руху за допомогою двигуна. Це